

СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОБОТУ УВКБ ООН

20 січня – 9 лютого 2016 р.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ

- **Загальний огляд ситуації.** Після певного періоду покращення безпеки ситуація знов загострюється, зокрема активізуються бойові дії на лінії розмежування та зберігається напруженість на всьому сході України.
- **Проблеми у сфері захисту.** Ключовим питанням, що викликає занепокоєння, залишається свобода пересування через лінію розмежування. Зберігається також проблема доступу внутрішньо переміщених осіб (ВПО) до належного житла.
- **Події у законодавчій сфері.** Набрал чинності закон, що посилює гарантії прав і свобод ВПО. Зокрема, скасовано вимогу про продовження внутрішньо переміщеними особами терміну дії їхніх реєстраційних посвідчень кожні шість місяців.
- **Надання допомоги.** З 20 січня УВКБ ООН надало непродовольчі товари (НПТ) і допомогу для термінового ремонту житла більш ніж 2 000 особам.

Олександр коле дрова поруч із своїм будинком на лінії розмежування у селі Сизе Луганської області. У селі, розташованому між лінією розмежування та кордоном із Росією, всього лише 11 будинків і 17 мешканців. Село з усіх боків оточене мінними полями. Ця невеличка громада рідко залишає межі села через періодичне загострення бойових дій у цьому районі та поганий стан доріг. Єдиний автобусний маршрут, що з'єднав село з найближчим районним центром, минулого року було скасовано. Через небезпеку, спричинену мінами, люди більше не можуть збирати дрова у сусідньому лісі для опалення домівок і приготування їжі. На початку січня УВКБ ООН доставило у село декілька вантажівок вугілля та дров, а також теплий одяг, що допоможе громаді пережити зиму. *Photo: УВКБ ООН/John Wendle/січень 2015 р. /Сизе/Луганська область*

КЛЮЧОВІ ДАНІ

57300

осіб отримують від УВКБ ООН допомогу для підготовки до зими

6,1 млн. дол.

- бюджет на підготовку до зими

34100

тонн паливного вугілля або кубометрів дров

29

проектів швидкого реагування (ПШР) наразі впроваджується по всій Україні

ФІНАНСУВАННЯ

34,8 млн. дол.

потрібно на діяльність у 2016 р.

Нестача
100%

ПРІОРИТЕТИ

- Очолювати кластери з питань захисту та з питань житла і непродовольчої допомоги.
- Підтримувати Уряд України у вирішенні питань ВПО та біженців/шукачів притулку.
- Сприяти свободі пересування, гуманітарному доступу та вирішенню інших проблем.
- Надавати гуманітарну допомогу, особливо навколо лінії розмежування та на територіях, невідкладних Уряду.

ОСТАННІ ДОСЯГНЕННЯ

Робочий контекст

Після певного періоду відносної тиші, що спостерігалася впродовж зимових канікул, за останні декілька тижнів ситуація з безпекою на сході України погіршилася. Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ [повідомляє](#) про порушення режиму припинення вогню, зокрема активізацію застосування озброєнь, заборонених умовами Доповнення до Комплексу заходів. Хоча бойові дії досі зосереджені поблизу Горлівки, Донецького аеропорту і Дебальцевого, що на лінії розмежування у Донецькій області, загалом ситуація на сході України залишається напруженою.

Найбільш нагальною проблемою, як і раніше, є свобода пересування через лінію розмежування, особливо на тлі погіршення ситуації з безпекою, що призвело до закриття деяких пунктів пропуску і збільшення черг у тих пунктах, які продовжують працювати. Умови у пунктах пропуску залишаються важкими, оскільки людям, які перетинають лінію розмежування, доводиться довго чекати у черзі за мінусової температури, поки перевіряються їхні документи. Пропускна система, запроваджена у січні 2015 року Тимчасовим порядком, продовжує діяти. Робота цієї системи покращилася завдяки запровадженню у липні системи електронних перепусток. Служба безпеки України оголосила, що термін дії раніше виданих паперових перепусток, чинних до 31 грудня 2015 року, буде автоматично продовжений, проте надходять повідомлення, що людям не дозволяють перетинати лінію розмежування без таких перепусток. Нещодавно де-факто влада в Донецьку почала «митну» діяльність, реєструючи дані паспортів у базі даних, оглядаючи багаж і речі та збираючи податки. Цей процес спричинив подальші обмеження і затримки у перетині лінії розмежування. Умови у пунктах пропуску також небезпечні через наявність вибухонебезпечних залишків війни (ВЗВ), таких як наземні міни та нерозірвані боєприпаси (НРБ), якими забруднена територія поблизу лінії розмежування.

Особливо складною залишається ситуація у селах поруч із лінією розмежування, зокрема через постійну небезпеку та погані соціально-економічні умови. Більшість людей працездатного віку не мають можливостей, щоб заробляти на життя. Доступ до соціальної допомоги ускладнений, тому що надання державних послуг призупинено, тож для отримання соціальної допомоги, зокрема медичних послуг, люди змушені їхати до інших населених пунктів. Люди, що живуть поблизу лінії розмежування, не мають можливості звертатися до адміністративних і юридичних служб, а також інформації про соціальні виплати. Транспортне сполучення часто ненадійне або взагалі відсутнє, оскільки транспортні компанії відмовляються працювати в деяких районах через складність доступу, спричинену наявністю пунктів пропуску. Погані транспортні сполучення означають, що деякі діти відвідують школу нерегулярно.

Гуманітарний доступ агентств системи ООН до неконтрольованої Урядом частини Донецької області досі обмежений, тому що досі не вирішено питання «реєстрації». УВКБ ООН продовжує вести діяльність через своїх партнерів, зокрема проводячи моніторинг, зустрічаючись із різними партнерами та впроваджуючи дрібні проекти на рівні спільнот та проекти швидкого реагування (ПШР).

Зараз, коли починається відлік третього року конфлікту в Україні, для багатьох людей переміщення стає довгостроковою перспективою. Знайти рішення житлової проблеми для ВПО - дуже складно, оскільки не вистачає доступного за ціною та якісного житла. Багато переселенців живуть у приймаючих родинах, у волонтерів та у приватних оселях, проте стан недорогого житла часто поганий. Найбільш уразливі переселенці часто опиняються у місця компактного проживання, що розраховані на короткотривале транзитне проживання. Наразі діє близько 300 таких центрів, де розміщено приблизно 14 тис. осіб. У 2015 році за рахунок розселення людей вдалося закрити 23 такі центри.

Переміщення до інших країн

УВКБ ООН продовжує моніторинг ситуації з біженцями у сусідніх країнах. За даними урядових джерел у приймаючих країнах, загальна кількість людей, які шукають притулку або інших форм легального перебування у сусідніх країнах, на даний момент складає 1 074 800 осіб. Більшість з них перебувають у Російській Федерації (942 900 осіб) та Білорусі (126 800 осіб).

Спостерігачі місії ОБСЄ на блокпостах «Гуково» і «Донецьк» на російсько-українському кордоні повідомляють, що загальний обсяг транскордонного руху за звітний період на обох блокпостах знов зменшився: із 8469 до 8053 осіб на добу. Добовий середній чистий потік становив 57 осіб (з України в Російську Федерацію). Таким чином, тенденція, що спостерігається з зимових канікул, збереглася.

За даними урядових джерел у приймаючих країнах, із початку кризи станом на 8 лютого у п'яти країнах Європейського Союзу, що лідирують за кількістю клопотань громадян України про надання міжнародного захисту, та у сусідніх країнах було подано наступну кількість клопотань: Німеччина – 6540, Польща – 4665, Італія – 6522, Швеція – 2532, Франція – 2687, Молдова – 258, Румунія – 73, Угорщина – 65, Словаччина – 26.

Джерело даних: відповідні національні органи з питань притулку

Досягнення

Кластер з питань захисту

- Кластер з питань захисту, очолюваний УВКБ ООН, продовжив співпрацю із партнерами у сфері захисту прав, зокрема пошук рішень щодо моніторингу та захисту прав на територіях, непідвладних Уряду, попри наявні перешкоди, такі як відсутність «реєстрації» та проблеми з доступом. На основі матеріалів різних організацій та досвіду, набутого під час проведення інших операцій, відбувається розробка настанов.
- У Северодонецьку та Слов'янську відбулися координаційні наради з питань захисту. На зустрічах було ще раз наголошені питання свободи пересування та відсутності належного виконання нещодавно прийнятого законодавства. У Северодонецьку відбулося чотиригодинне навчальне заняття на тему комплексного підходу до питань захисту. У заході взяли участь 25 представників місцевих та міжнародних НУО, а також агентств системи ООН.
- Під час відвідань сіл Луганської області, розташованих у «сірій зоні» поблизу лінії розмежування, місцеві громади, що складаються переважно з літніх людей, часто повідомляють про почуття ізоляваності. Це зумовлене фактом розділення сімей, які проживають переважно на непідвладній Уряду території Луганської області, так певним відчуттям того, що місцева влада їх кинула напризволяще. Тим не менш, пенсії їм продовжують платити, доставляючи їх поштою або через інші мережі солідарності.
- Додаткову інформацію про діяльність кластеру можна знайти у [інформаційному бюлетені](#) за грудень 2015 року.

Досягнення, вплив діяльності та виявлені потреби

- 13 січня набрав чинності Закон № 921-VIII (2166) «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення гарантій дотримання і свобод внутрішньо переміщених осіб». Зміни передбачають включення у поняття «внутрішньо переміщена особа» іноземців та осіб без громадянства, які мають право на постійне проживання в Україні. Законом також скасовано вимогу про продовження кожні шість місяців терміну дії реєстраційних посвідчень. Ці зміни дозволяють здійснювати реєстрацію за наявності доказів, що підтверджують факт попереднього постійного проживання у непідвладних Уряду районах і районах, розташованих на лінії розмежування, на території, підвладній Уряду. Крім того, вилучено вимогу про відмітку про реєстрацію місця проживання у посвідченні ВПО.
- 26 січня Парламент прийняв проект Закону № 2254 «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення соціального захисту дітей та підтримки сімей з дітьми». Закон передбачає внесення змін до Закону «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». Згідно з ними, заяви про реєстрацію в якості ВПО можуть особисто подавати діти віком 14-18 років. Діти віком до 14 років, недієздатні особи та особи, дієздатність яких обмежено, повинні подавати заяву про реєстрацію через законного представника. Від імені дітей віком до 14 років, які прибули без супроводження законних представників або родичів, заяву про реєстрацію має подавати представник органу опіки та піклування за місцем перебування такої дитини. Закон зобов'язує місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування захищати права дітей-ВПО.
- Упродовж звітного періоду партнер УВКБ ООН НУО «Станція Харків» надав 1 520 загальних консультацій, 136 юридичних консультацій та 47 психосоціальних консультацій. Партнер УВКБ ООН НУО «Слов'янське серце» надав 1 946 загальних консультацій, 1 175 юридичних консультацій та 327 психосоціальних консультацій. 60-70 відсотків консультацій було надано жінкам. Головними темами консультацій були доступ до гуманітарної допомоги, медична допомога, права ВПО, соціальне консультування, соціальна допомога, перетин лінії розмежування, житло, зайнятість, діти, соціальна адаптація, тривога і депресія. За період з 1 по 31 січня партнер УВКБ ООН НУО «Крим SOS» надав консультації 1298 особам, зокрема 470 консультацій з гуманітарної допомоги, 373 соціальні консультації, 296 юридичних консультацій та 96 консультацій щодо правової

¹ [International Protection Considerations Related to the Developments in Ukraine – Update III](http://www.refworld.org/docid/56017e034.html)
<http://www.refworld.org/docid/56017e034.html>

допомоги. На консультаціях найчастіше порушувалися такі питання, як перетин лінії розмежування і адміністративного кордону Криму, особисті документи, реєстрація у якості ВПО, соціальні виплати, розміщення, дистанційне навчання осіб, які мешкають у непідвладних Уряду районах, і гуманітарна допомога.

Житло і непродуктивна допомога

Кластер з питань житла і непродуктивної гуманітарної допомоги

- Кластер з питань житла, очолюваний УВКБ ООН, 21 січня провів навчання 40 працівників Міністерства соціальної політики України (Мінсоцполітики). На занятті висвітлювалися такі теми, як довгострокові житлові рішення, інтеграція та рішення щодо місць компактного проживання. 28 січня кластер провів навчальне заняття для 24 Радників Міністерства соціальної політики за підтримки партнера УВКБ ООН НУО «Крим SOS». Навчання було зосереджено на управлінні місцями компактного проживання та припинення їх експлуатації. Обидві ініціативи є частиною більшого плану, що передбачає об'єднання зусиль Відділу УВКБ ООН із питань захисту прав, кластерів і Мінсоцполітики. За підсумками навчальних занять здійснюватимуться заходи щодо зміцнення співробітництва і партнерства.
- Додаткову інформацію про діяльність кластеру можна знайти у [інформаційному бюлетені](#) за грудень 2015 року і на останній [3W-карті](#).

Досягнення, вплив діяльності та виявлені потреби

- Відбувається реалізація програми допомоги УВКБ ООН на зимовий період, яка передбачає надання допомоги 57 300 особам. Зокрема програма передбачає видачу зимових НПТ, палива і грошової допомоги на зимовий період. На території, підвладній Уряду, видано 7 801 тону вугілля (80 відсотків від запланованого обсягу) та 10 663 кубометри дров (94 відсотки від загального обсягу). Харківський польовий офіс закінчив видачу 8060 кубометрів дров і 4 051 тону вугілля 2831 домогосподарств. Маріупольський польовий офіс закінчив видачу 1523 кубометрів дров і 3046 тонн вугілля, забезпечивши таким чином 3050 домогосподарств. Упродовж звітного періоду Северодонецький польовий офіс надав допомогу на зимовий період приблизно 1 670 домогосподарствам. На території, непідвладній Уряду, Донецький польовий офіс 14 січня почав видачу вугілля для опалення у зимовий період; на даний момент цю допомогу одержали вже 350 домогосподарств. Як очікується, видача вугілля одержувачам закінчиться у середині лютого.

82-річна Клавдія була змушена поїхати з Авдіївки Донецької області, коли її будинок було зруйновано під час обстрілу. Як багато літніх людей, вона ледве зводить кінці з кінцями на свою мізерну пенсію та допомогу по інвалідності. В умовах суворої української зими з дуже низькою температурою повітря Клавдія, як і тисячі інших переселенців, не має достатніх заощаджень для купівлі зимового одягу, ковдр, палива та інших речей, потрібних для того, щоб пережити холодну пору року. Щоб підтримати найбільш уразливих переселенців, УВКБ ООН надає грошову допомогу у Дніпропетровській, Запорізькій, Харківській та Донецькій областях, призначену для покриття основних потреб у зимовий період. *Фото: УВКБ ООН/Анатолій Щербина/Маріуполь/лютий 2016 р.*

- 1 лютого у кількох областях України почалася видача грошової допомоги на зимовий період. Залежно від розміру сім'ї, бенефіціарії програми отримали грошові картки на 6000 грн. (231 дол.) або 8000 грн. (308 дол.). Видача карток здійснюється безпосередньо працівниками УВКБ ООН. Очікується, що всього буде видано 2 594 картки.
- Упродовж звітного періоду УВКБ ООН надала допомогу у вигляді непродовольчої гуманітарної допомоги для понад 2000 осіб. На підвладній Уряду території Маріупольський польовий офіс УВКБ ООН видав допомогу 50 мешканцям Великоновосілківського району. Офіс також передав 728 набори партнеру УВКБ ООН НУО «Проліска» і 795 наборів для Федерації грецьких товариств України для подальшого розповсюдження. Набори НПТ також були видані у селах Новотроїцьке, Богданівка і Старогнатівка, розташованих поруч із лінією розмежування. Северодонецький польовий офіс надав 40 комплектів постільної білизни обласному дитячому туберкульозному санаторію. На території, непідвладній Уряду, Луганський польовий офіс УВКБ ООН видав набори НПТ на зимовий період 412 мешканцям села Красний Яр. Восьмий конвой УВКБ ООН із 18 вантажівок із край необхідними будівельними матеріалами прибув до Луганська, а конвой із чотирьох вантажівок із НПТ – до Донецька. Конвой із зимовим одягом і НПТ має прибути до Луганська наступного тижня.

Проект «Вода – джерело життя»

Мешканці селища Новгородське відвідали церемонію відкриття скважини, яка була обладнана за підтримки УВКБ ООН. У результаті збройного конфлікту на сході України система комунікацій зазнала сильних пошкоджень. Новгородське – одне з багатьох селищ, що потерпають від дефіциту водопостачання. Новий проект «Вода – джерело життя» загальною вартістю понад 600 тис. грн. (23,2 тис. дол.) відновить забезпечення водою близько 15 тис. людей, серед яких місцеві жителі та переселенці. Це один із проектів швидкого реагування (ПШР) УВКБ ООН, спрямований на покращення співіснування переселенців та приймаючих спільнот.

Фото: УВКБ ООН в Україні/К. Грищук

Ukraine: UNHCR presence

UNHCR - Kyiv

Date: 18 Jan 2016

Source: UNHCR

The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply official endorsement or acceptance by the United Nations.

UNHCR_presence_01.2016_v1a

Feedback: ukraineinfomanagement@unhcr.org

Працюємо у партнерстві

Заходи гуманітарного реагування на ситуацію з внутрішнім переміщенням в Україні – це злагоджена робота міжнародних організацій, Уряду, місцевих та міжнародних НУО. УВКБ ООН працює з вісьмома виконавчими партнерами та з іншими партнерами, які надають внутрішньо переміщеним особам допомогу у формі захисту та правової допомоги, розробленні політики та розбудови спроможності, а також розподіляють матеріали для термінового ремонту житла і непродовольчі товари. УВКБ ООН очолює Кластер з питань житла і непродовольчої допомоги та є співголовою Кластеру з питань захисту.

Виконавчі партнери УВКБ ООН (робота з ВПО): [Адвентистське агентство допомоги та розвитку](#) | [Крим SOS](#) | [Данська рада у справах біженців](#) | [Норвезька рада у справах біженців](#) | [Людина в біді](#) | [Слов'янське серце](#) | [Станція Харків](#)

Ключові партнери у сфері житла і непродовольчої допомоги: [Адвентистське агентство допомоги та розвитку](#) | [Карітас Україна](#) | [Чесна і свята країна](#) | [Крим SOS](#) | [Данська рада у справах біженців](#) | [Державне агентство України з питань відновлення Донбасу](#) | [Допомога Дніпра](#) | [Угорська міжцерковна допомога](#) | [МОМ](#) | [Корпус милосердя](#) | [Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України](#) | [Міністерство соціальної політики України](#) | [Норвезька рада у справах біженців](#) | [Людина в біді](#) | [Врятуймо дітей \(Великобританія\)](#) | [Врятуємо Україну](#) | [Державна служба України з надзвичайних ситуацій](#) | [Товариство Червоного Хреста України](#) | [ПРООН](#) | [Восток SOS](#) | [Всесвітня єврейська допомога](#)

Ключові партнери у сфері захисту: [Данська рада у справах біженців](#) | [Крим SOS](#) | [Кримська діаспора](#) | [HelpAge](#) | [МОМ](#) | [Норвезька рада у справах біженців](#) | [УВКПЛ ООН \(ММПЛУ\)](#) | [ОБСЕ](#) | [Людина в біді](#) | [Право на захист](#) | [Врятуймо дітей](#) | [Уповноважений Верховної Ради України з прав людини](#) | [ЮНІСЕФ](#) | [ПРООН](#) | [ЮНФПА](#) | [Восток SOS](#)

ФІНАНСОВА ІНФОРМАЦІЯ

УВКБ ООН надзвичайно вдячне донорам за фінансову підтримку, особливо тим, хто зробив внесок як у формі нерезервованих коштів, так і у формі коштів, зарезервованих під конкретні цілі. Загалом потреба УВКБ ООН на 2016 рік для реагування на ситуацію в Україні складає **34,8 млн. дол. США**. Ця сума покриває фінансові потреби УВКБ ООН на надання захисту і допомоги особам, переміщеним унаслідок конфлікту в Україні, а також тим, хто виїхав у сусідні країни – Білорусь, Молдову та Російську Федерацію. У 2016 році внесків поки що не було зареєстровано.

Донори, що зробили внески:

Фінансування (млн. дол. США)

Загалом надано **0**

	■ Надано	■ Нестача	Загальна потреба
Україна	0		34
Білорусь	0	0.1	
Російська Федерація	0	0.08	
Молдова	0	0.05	
Регіональні витрати	0	0.05	

Контакти:

Ніна Сорокопуд, Радник із питань громадської інформації, sorokopu@unhcr.org, тел.: +38 044 288-9710 ext.116

Посилання: УВКБ в Україні: <http://unhcr.org.ua/en>
Facebook: www.facebook.com/UNHCRKyiv

Twitter: www.twitter.com/UNHCRUkraine
UNHCR Flickr: https://www.flickr.com/photos/unhcr_ukraine